

האיש והמקדש

מאת: י. אהרנסון

המשכן. הוא יפרוש לפניו את הכל, ימחיש, יסביר, ידגים, עד שלא יהא צורך לאמץ את הדמיון כדי לשחזר את צורת המשכן, כיון שכמו חי הוא יזדקק ניצב לנוכח העיניים ממש...

"אמרנו: 'הרואה את ייעודו בפרשנות עניני המשכן' - ולא בכדי. אמנם הפך ר' שאול שפר רבות בסוגיית המשכן 'במסגרת תפקידו', כמי שמתכוון לשיעורים שעליו למסור בכתה, ורשם את סיכומי המאלפים בצורה מתבררת, אשר שימשו לאחר מכן כיסוד לחיבור ספריו - אך מבטרחונו חרג הרחק מעבר לכתלים הצרים של חדר בכתה שלו בת"ת 'שילה'. הוא לא דאג לעצמו גרידא, שיוכל למסור שיעוריו בנקל. מיצר היה בצערם של מורים ותלמידים רבים המתקשים להתמצא בחומר המפותל והמסועף של תבנית המשכן, שרבו בו השיטות והדעות בין המפרשים. אין לך נושא בתורה, כענין המשכן, הזקוק כליכך למראה עיניים, בחינת 'כזה ראה'... הגה, אפוא ר' שאול שפר לתרום מכשרונותיו וליצור ספרי-לימוד יערי לים ומויחדים לנושא זה, שיסייעו לכולם, למורים ולתלמידים, ולצורכי תורה ולפשוטי עמך, ללמוד ולהחכים, לדעת ולהבין את כל פרטי-פרטיו של מעשה המשכן. כוונתו היתה ליצור נכס לימודי לדורות, שיהא נחלת הכלל ויהפוך את הקשה והמסובך בלימוד תורת המשכן לקל וברור, בהיר ומוחשי".

"עד היום איננו מבינים מתי הספיק אבינו את כל זה", אומרים בניו בשר חיה לה'בשר'. "כיום קשה להסביר לדור הצעיר את הייחודיות של ספריו, כי כולם כבר יודעים שכאשר מגיעים ללמוד את עניני המקדש, יש תרישימים, טבלאות וציורים. אבל לא הרבה יודעים כי מי שהוציא לראשונה דברים אלו היה אבינו ז"ל, ועד היום, כל הטבלאות והתרשימים שבחומשים מבוססים למעשה על אותם טבלאות ותרשימים שעשה אבינו בשעתו... היו דברים מעולם שאנשים העירו למחברי ספרים כי תרשימיהם מועתקים מספריו של אבינו, ופעם הגיע אחד ממחברי הספרים לאבינו וביקש לשלם לו סכום הגון תוך כדי שהוא מתנצל על כך. אך אבינו אמר לו כי הוא מוחל לו בלב שלם ואין בידו שום קפידה, וממילא גם אינו מעוניין בכסף..."

עיון במאות ספרים

"כדי שנבין עד היכן הדברים מגיעים ועד כמה מדובר במשימת חיים", מוסיפים בניו, "כדאי שנבטי במקורות שכתב בסוף ספריו. בכל ספר שהוציא יש מספר עמודים בהם הוא מציין עשרות ומאות ספרים שמהם שאב את החומר. נמצא שם ספרים רבים שאינם ידועים ומוכרים, ובוודאי שלא בשנים ההן. ואם ניקח בחשבון שכל זה מדובר בזמנים שלא היה 'אוצר החכמה' או תוכנות דומות, הרי מדובר בהשקעה אדירה ובעשרות אלפי שעות של עיון ולימוד עד שהוציא מתחת ידיו יצירה מושלמת שכזאת".

"לאחר מלחמת ששת הימים", נזכר אחד הבנים, "קיבל אבי החלטה להוציא לאור ספר על כל עניני הר הבית. במשך שנה וחצי שקד על המלאכה עד שהוציא לאור את הספר 'הר הבית נזר תפארתנו' ובו הביא את תולדות הבית, ההר וכתליו, קורותיהם ומשפטיהם לכל תקופותיהם מימי זוהרם ועד לשחרור הכותל המערבי. היה זה חידוש נפלא באותם ימים, וביותר מפליאה העובדה שכל העבודה נעשתה במשך כשנה וחצי בלבד, כשבאותו זמן לא עזב את תפקידו כמחנך".

רבי שאול שפר זצ"ל הלך לבית עולמו ביום א' מנחם-אב תשנ"ו, יומא דהילולא של אהרן הכהן. ולא בכדי. היו בו מידותיו של אהרן הכהן, אוהב שלום ורודף שלום, לצד העיסוק התמידי בתורת אהרן הכהן. מספר אחד מנכדיו: "באחרית ימיו כאשר שכב על ערש דווי לאחר אירוע מוחי שקיבל ל"ע, נפגם מעט זכרונו, אולם כשהיו מגיעים לתפילה והיו מתחילים לומר את פרשת הקרבנות 'צו את בני ישראל' - מיד היה ממשיך כבקי ורגיל. והיו הדברים לפלא".

"אנציקלופדיה מהלכת לעניני המקדש" - כינו הכל את רבי שאול שפר זצ"ל, מי שזכה להנחיל לדורנו את לימוד הקרבנות, המקדש, המשכן, הר הבית, בגדי כהונה וכל מה שנמצא תחת הכותרת של עניני בית המקדש. "קשה לדמיין את לימוד עניני המקדש במוסדות החינוך ללא חיבוריו של רבי שאול שפר", אומרים גדולי הפדגוגים. רבי שאול זצ"ל שנתקל בקושי זה כמחנך מן השררה, הקדיש את חייו כדי שכל מחנך יוכל ללמד את עניני המקדש ללא קושי, והמשנה הסדורה הקיימת כיום בלימוד ענינים אלו נזקפת עד היום לזכותו.

מסכת חייו של רבי שאול מרתקת מאד ושווה יריעה בפני עצמה. אישיותו הנדירה הקרינה בצורה יוצאת דופן על כל סביבותיו. למרות כשרונותיו הנדירים ובקיאותו העצומה בכל מכמני התורה, התהלך תמיד בצדי דרכים. היה מדקדק גדול בכל תג וסעיף קטן של הלכה, אך לצד זאת גם דקדק בהליכותיו עם הבריות, גם עם ילדים צעירים. תפילותיו נודעו לשם דבר, וכשעבר פעם ליד בית המדרש קארלין ושמע את התפילות החמות, החליט לקבוע שם את מקום תפילותיו, ומאז נמנה על חשובי החסידים.

רבי שאול היה אדם מוצל מאש. הוא הצליח להימלט כנער צעיר מווינה ללונדון ברכבת ההצלה שיצאה ברגע האחרון וכך ניצלו חייו. בלונדון למד תורה עם הילדים הפליטים שהגיעו לעיר מרחבי אירופה והיה להם כאב וכאם. בהמשך וכה לחון את עפרה של ארץ הקודש ובהוראת הרה"ק מהר"א מבעלזא ז"ע, החל לשמש כמחנך בת"ת בעלזא בירושלים. תלמידיו מאותם ימים מתרפקים בגעגועים אחר המחנך, ששימש כדוגמה אישית לכל ילד.

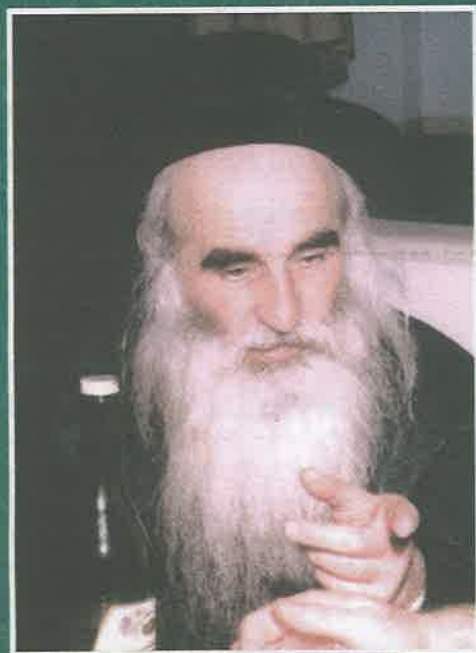
כשנכנס לכהן כמחנך בת"ת 'שילה' בירושלים והחל ללמד את פרשיות הקרבנות, ראה את הקושי להסביר לתלמידים ענינים אלו שיהיו בהירים להם די הצורך. הוא החל לכתוב טבלאות ותרשימים, ציורים והמחשבות, וראה את התוצאות המבורכות של מאמציו. מחנכי התלמוד-תורה הביטו בהתפעלות והשתאות על ילדי הכיתות שיוצאים מ'רבה שפר' כשהם מגלים ביקאות בענינים הסבוכים ביותר, ועודדו אותו להתקדם עם פרויקט ייחודי זה ולהיות פורץ הדרך בהוראת ענינים אלו לכל.

לא קלה היתה עליו ההחלטה, אך כשראה שאף אחד אחר לא עושה זאת, ניגש אל המלאכה בכובד ראש. במהלך עבודתו הוציא לאור סדרה של ספרים וחוברות בכל הענינים המקיפים את המקדש, והכל בבקיאות נפלאה ולאחר עיון במאות ספרים ומקורות.

ימחיש, יסביר, ידגים

מעניין לצטט את כתבי העת שדיווחו באותם ימים על הוצאת ספרו של ר' שאול, שהיה לחידוש של ממש:

"בתלמוד-תורה 'שילה' בירושלים, באחת הכתות הגבוהות, מכהן כמורה ומחנך יהודי נפלא ובי על חזות הדורה שידוע לרתק את תלמידיו לחומר הלימודים כבמטה קסמים, הודות לכושר הסברתו הנפלאה. בייחוד גובר המתח בין התלמידים בכתה כשמתקרבים ימי פרשיות החורף, בהן יסופר על מעשה המשכן והקמתו. יודעים כבר התלמידים מראש כי הפתעה נעימה צפויה להם מצדו של המר, הוראה מזה שנים רבות את ייעודו בפרשנות עניני

"אנציקלופדיה מהלכת לעניני המקדש" - כינו הכל את רבי שאול שפר זצ"ל, המחנך שהקדיש שנים רבות מחייו לחיבור קונטרסים וספרים מאירי עיניים שפרצו את הדרך בהנחלת עניני בית המקדש - הקרבנות, המשכן, הר הבית, בגדי כהונה ועוד, ומהווים עד היום אבן יסוד בהוראת סוגיות סבוכות אלו | הראנו בנינו

